

Секція 2
«Облік та фінанси»

Гуринович Руслана Дмитрівна, магістрантка,
Синиця Світлана Михайлівна, к.е.н., доцент,
доцент кафедри обліку та фінансів

**ФІНАНСУВАННЯ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ В СИСТЕМІ ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ**

Організація ефективного функціонування та розвитку системи охорони здоров'я за умов обмеженості фінансових ресурсів є найважливішим завданням органів влади всіх рівнів. Тому питання оцінки сучасного стану охорони здоров'я та виокремлення основних проблем фінансування медичних послуг, які надаються вітчизняними установами охорони здоров'я набувають особливої актуальності [1, с. 191].

Оскільки головним чинником розвитку системи охорони здоров'я кожної країни є диверсифікація джерел фінансування, тому способи отримання фінансових ресурсів використовуються різні, при цьому керуються конкретним історичним досвідом держави, характерними особливостями державного устрою, традиціями, соціально-економічним станом. Складна економічна й політична ситуація в Україні, економічна криза і вкрай недостатнє фінансування системи охорони здоров'я призвели до того, що показники стану здоров'я населення України упродовж останніх десятирічь набули досить серйозних негативних тенденцій: зросли рівні смертності, захворюваності, зменшилась середня тривалість життя [3, с. 124].

Дослідженням теоретичних та практичних аспектів фінансового забезпечення охорони здоров'я займається доволі широке коло вітчизняних вчених, а саме: Є. Дяченко, О. Гаманкова, Ю. Гришана, О. Губар, С. Зайчук, О. Кнейслер, В. Опаріна, К. Павлюк, О. Романенко, Т. Стецюк, Л. Шупу, та ін.

Забезпечення населення лікувально-профілактичною допомогою високої якості та в достатньому обсязі залежить від адекватності матеріально-технічної бази закладів охорони здоров'я, професіоналізму й кваліфікації лікарів. Серед обов'язкових умов належної якості медичних послуг є фінансове забезпечення [3, с. 124]. Зазначимо, що фінансове забезпечення – це метод фінансового механізму, що визначає джерела, принципи та форми функціонування та фінансування розвитку економічної та соціальної сфер суспільства, в тому числі – медичних послуг, які надаються галуззю охорони здоров'я.

В Україні охорона здоров'я визнана одним із пріоритетних напрямів діяльності держави. Оскільки якість медичних послуг та стан здоров'я населення залежать від рівня забезпеченості закладів охорони здоров'я фінансовими ресурсами та ефективності їх використання, ця система завжди потребує великих ресурсних вкладень [2, с. 760]. Основною проблемою фінансування медичних послуг, надання яких забезпечує галузь охорони здоров'я, є залишковий принцип, пов'язаний хронічним дефіцитом бюджетних коштів. Саме через недостатні обсяги фінансування й нераціональне

використання наявних фінансових ресурсів, орієнтованих на утримання закладів охорони здоров'я, та не задоволення потреб населення в наданні медичної допомоги, призвело до того, що сучасна система охорони здоров'я характеризується низькою якістю медичних послуг і відсутністю мотивації медичних кадрів до якісної праці [4].

Варто зазначити, що на сьогодні більшість видатків на охорону здоров'я спрямовуються саме з Державного бюджету України, а також з місцевих бюджетів (табл. 1). З табл. 1 видно, що за аналізований період частка видатків на охорону здоров'я є мінімальною. Особливо критичною була ситуація з фінансування галузі у 2017 та 2018 рр.: так, при загальному зростанні видатків Державного бюджету у 2017 р. на 277,3 млрд грн порівняно з 2016 р. і на 305,9 млрд грн порівняно з 2015 р., частка видатків на охорону здоров'я склала лише 1,9% сумарних видатків Державного бюджету; у 2018 р. обсяг загальних видатків Державного бюджету зростає на 97,6 млрд грн порівняно з 2017 р. і на 403,3 млрд грн порівняно з 2014 р., в той час як частка видатків на охорону здоров'я й надалі залишається дуже низькою – 1,8 %, що є найнижчим показником.

Таблиця 1.

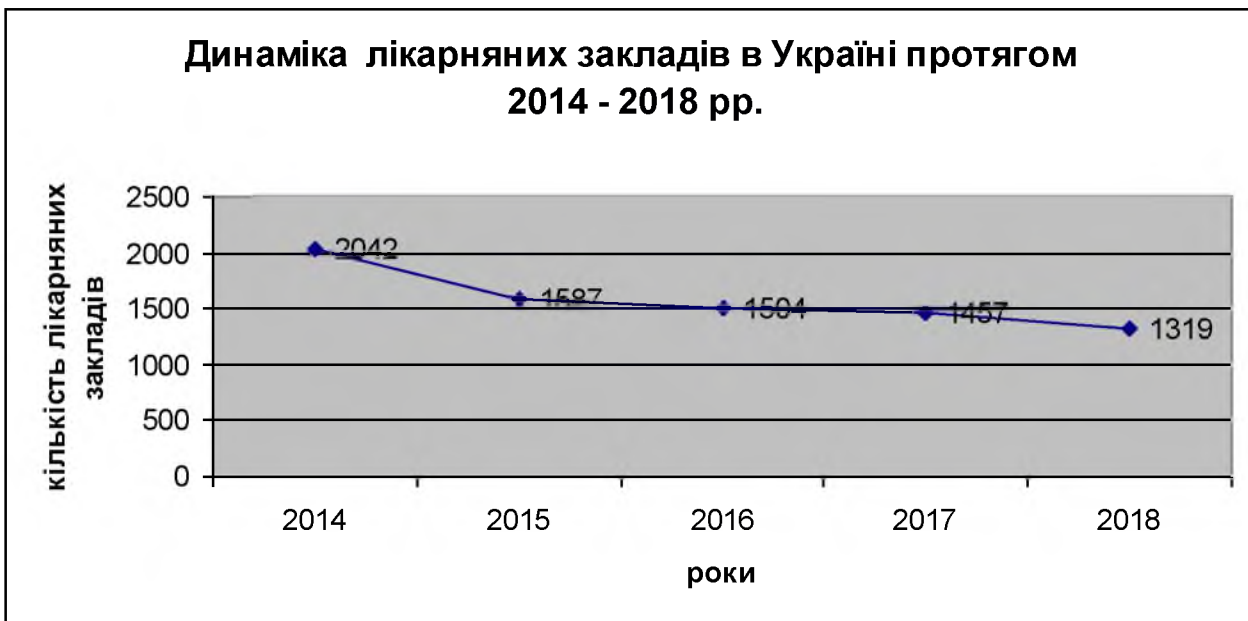
Видатки на охорону здоров'я в частині видатків Державного бюджету України за 2014–2018 рр.

Роки	Сумарні видатки Державного бюджету України, млрд грн	Видатки на охорону здоров'я, млрд грн	Питома вага, %	Відхилення порівняно з попереднім роком (+/-)	
				абсолютне	відносне
2014	271,2	11,4	4,19	+1134,6	-0,10
2015	287,6	12,9	4,48	+1520,8	+0,29
2016	299,6	10,6	3,53	- 2298,5	-0,95
2017	576,9	10,9	1,90	+ 3540,6	-1,63
2018	674,5	12,1	1,80	+1203,7	-0,10

Джерело: складено авторами за [5, с. 48]

У результаті вкрай обмежені фінансові ресурси в охороні здоров'я переважно покривають витрати на утримання персоналу й оплату комунальних послуг, і дуже мала частка залишається для придбання лікарських засобів, сучасного устаткування та модернізації інфраструктури. Із поточних суспільних витрат на лікарні 63,5 % витрачається на оплату праці, 8,1 % – на комунальні платежі, лише 16,2 % становлять прямі витрати, пов'язані з наданням медичних послуг та 12,2 % інші витрати [10]. Видатки на оплату праці медичного персоналу є мізерними в розрахунку на кожного конкретного працівника галузі, що призводить до відтоку кваліфікованого персоналу з державних медичних установ. Протягом 2012-2018рр. заробітна плата медичних працівників залишається однією із найнижчих серед інших галузей економіки. Середня заробітна плата у 2018 р. в Україні у 2,3 рази була нижчою від аналогічного показника європейської країни з найнижчим рівнем трудових доходів [8].

Саме недостатність виділених державою коштів на галузь спричиняє зменшення обсягу безоплатних медичних послуг, не проведення капітального ремонту приміщень медичних закладів, оновлення обладнання, низьку заробітну плату медичного персоналу. Прагнення органів державної влади та управління до економії бюджетних коштів, що спрямовуються в медичну галузь, призвело до низки негативних тенденцій. Спостерігається постійне скорочення кількості лікарняних закладів. За останні 5 років вони скоротилися на 34,7%. Так, у 2018 р. їх кількість становила 1,3 тис. (рис.1). Таке різке скорочення кількості місць надання медичних послуг означає, що вони стають все більш недоступними для населення України.

Рис. 1. Кількість лікарняних закладів в Україні у 2014-2018 рр.

Джерело: складено автором за [9, ст. 169]

Отже, наявні обсяги фінансування охорони здоров'я не спроможні задовольняти інтереси громадян в отриманні медичних послуг належного рівня. Саме тому, країні потрібно переходити до фінансування медичної галузі на страхових засадах, ефективно використовувати можливості медичного страхування як додаткового і ефективного джерела фінансування медичних послуг. Добровільне медичне страхування відіграє суттєву роль у економічному розвитку країни, воно ефективно сприяє вирішенню проблем забезпечення якісної медичної допомоги населенню, сприяє зміцненню матеріально-технічної бази медичних закладів, а також оптимізації джерел фінансування системи охорони здоров'я. Досвід країн Європейського Союзу, а також країн Центральної та Східної Європи засвідчує, що механізм фінансування охорони здоров'я можна успішно вдосконалювати як у рамках бюджетного фінансування, так за допомогою медичного страхування. Ми вважаємо запровадження страхової медицини в Україні перспективним та необхідним, і це є лише питанням часу, яка забезпечує не тільки можливість отримати населенням України належної медичної допомоги, але й передбачає

здійснення дієвого контролю з боку страхових організацій за раціональним використанням фінансових ресурсів сфери охорони здоров'я.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гончарук С.М. Сучасний стан і проблеми фінансування установ охорони здоров'я в Україні/Гончарук С.М., Приймак С.В., Даниляк Л.А.//Бізнес інформ. - №1. - 2016. - с.190-194
2. Глухова В.І Джерела фінансового забезпечення системи охорони здоров'я в Україні/ В.І. Глухова, М. О. Булах// Гроші, фінанси і кредит - № 10 - 2016. - с. 760-764
3. Гомон Д. О. Проблеми фінансування сфери охорони здоров'я в Україні/ О.Д. Гомон// Південноукраїнський правовий часопис - №3(40) - 2014. - с. 124-126
4. І. А. Козут. Проблеми та перспективи фінансування системи охорони здоров'я / І.А. Козут // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). - 2013. - № 1(1). - с. 248-257.
5. Долбнєва Д.В. Необхідність та основні напрямки вдосконалення порядку формування та використання ресурсного потенціалу охорони здоров'я в Україні/Долбнєва Д.В., Гончарук С.М.//Проблеми економіки. - №3.- 2016. - с. 46-52.
6. Буздуган Я. Поняття, принципи, форми фінансового забезпечення охорони здоров'я в Україні / Я. Буздуган // Віче. - 2008. - № 9-10. - с. 26-28.
7. Офіційний сайт Державної служби статистики України - <http://www.ukrstat.gov.ua/>
8. Гідна праця: імперативи, українські реалії, механізми забезпечення : монографія / [А.М. Колот, В. М. Данюк, О. О. Герасименко та ін.] ; за наук. ред. д.е.н., проф. А.М. Колота. — К. : КНЕУ, 2017. — 500 с.
9. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення, санітарно-епідемічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України. 2016 рік / МОЗ України, ДУ «УІСДМОЗ України». - Київ, 2017. - 516 с.
10. Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Про реформу охорони здоров'я в Україні» [Електронний ресурс] : Постанова Верховної Ради України від 21.04.2016 № 1338-VIII. - Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1338-19>.

**Сандуляк Надія Валеріївна, магістрантка,
Вакун Оксана Володимирівна, к.е.н., доцент,
доцент кафедри обліку та фінансів**

ТОВАРИ ЯК ОБ'ЄКТ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ

Для здійснення фінансово-господарської діяльності підприємства мають у розпорядженні оборотні активи, які представляють собою контрольовані ними економічні ресурси, сформовані за рахунок вкладеного у них капіталу. Оборотні активи, а в межах нашого дослідження – саме товари, є найважливішою складовою частиною загальної величини сукупних активів, оскільки саме за рахунок їх реалізації торговельне підприємство отримує основну частку свого доходу.

Навмисне або випадкове спотворення кількості або оцінки даних щодо товарів миттєво позначається як на фінансових результатах підприємства, так і на балансі в цілому, де значення товарів в складі показників запасів безпосередньо впливає на величину показника загальної ліквідності. Важливість підтвердження фінансової звітності в частині операцій з товарами обумовлена рядом факторів. Адже відсутність об'єктивної інформації про стан і вартісну оцінку запасів, зокрема і товарів, негативно позначається на